የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት

የመ.ቁ.161448

ሐምሌ 29/2013 ዓ.ም

ዳኞች፦ መዓዛ አሸናፊ

ሰለሞን አረዳ

እትመት አሰፋ

ፀሐይ መንክር

ኑረዲን ከድር

መላኩ ካሳዬ

እስቲበል አንዱዓለም

አመልካች፦ የፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ህግ

ተጠሪ፦ የሺመቤት ጥላሁን

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ የሚያዝበት በቂ ገንዘብ ሳይኖር ቼክ ማውጣት ወንጀልን የሚመለከት ነው። የሰበር አቤቱታው የቀረበው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የአሁን አመልካች የወንጀል ህጉ አንቀፅ 693(1) ተጠቅሶ በተጠሪ ላይ ባቀረበው ስድስት የወንጀል ክስ ላይ የግራ ቀኙ ክርክር እና ማስረጃ ከሰማ በኋላ በአራተኛ ክስ ውስጥ ከተጠቀሰው ቼክ ውጭ ሌሎቹ የተሰጡት በተጠሪ እና ተበዳይ ተብለው በተጠቀሱት ግለሰቦች መካከል በነበረው የንግድ ግኙኝነት መነሻነት ለካፒታል መዋጮ መተማመኛነት እንጂ ለምንዛሪ አለመሆኑን አረጋግጫለሁ በማለት ክስ የቀረበበትን አንቀፅ ወደ አንቀፅ 693(2) በመቀየር የሰጠው ውሳኔ በይግባኝ ሰሚው የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤትም ተቀባይነት ማግኘቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ነው በሚል ለማስለወጥ ነው።

የጉዳዩ አመጣጥ እንዲህ ነው። አመልካች በፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በአሁን ተጠሪ ላይ የወንጀል ህጉን አንቀፅ 693(1) ድንጋጌን ጠቅሶ የሚያዙበት በቂ ገንዘብ ሳይኖራቸው ለተለያዩ አራት ሰዎች የተለያየ የገንዘብ መጠን የተፃፈባቸውን በጠቅላላው ስድስት ቼኮችን ሰጥተዋል በሚል ስድስት የወንጀል ክስ አቅርቧል።

በዚሁ ክስ ላይ መልስ እንዲሰጥ በታዘዘው መሰረት ተጠሪ ቀርበው ቼኮቹ ለተበዳዮች የተሰጡት ለሚያቋቁሙት የጠጠር ማምረቻ አክሲዮን ማህበር የአባላትን ድርሻ ለማረጋገጥ ለመተማመኛ እንዲሆን እንጂ ለመመንዘር እንዳልሆነ በመግለፃቸው ፍርድ ቤቱ የተከሳሽነት ቃሉን በክህደት መዝግቦ የግራ ቀኙን ክርክር እና ማስረጃ ሰምቷል። በመጨረሻም በአራተኛ ክስ ውስጥ ከተጠቀሰው ቼክ ውጭ ቀሪዎቹ ለካፒታል መዋጮ መተማመኛነት እንጂ ለምንዛሪ ያልተሰጡ መሆናቸውን በሰው እና በሰነድ ማስረጃ ማረጋገጡን ጠቅሶ ከአራተኛ ክስ ውጭ ያሉትን አምስቱን ክሶች በተመለከተ ክስ የቀረበበት አንቀፅ በወንጀል ህግ ሥነ ሥረዓትር ቁጥር 113(2) መሰረት ወደ አንቀፅ 693(2) በመለወጥ አራተኛ ክስን በተመለከለተ ደግሞ ክስ በቀረበበት አንቀፅ ስር ጥፋተኛ በማለት ለአራተኛ ክስ የእስራት ቅጣትን፤ ለተቀሩት ደግሞ የገንዘብ መቀጮ ቅጣትን መርጦ በጠቅላላው በ 1(አንድ) ዓመት ከ 8(ስምንት) ወር ፅኑ እስራት እና ብር 3,500(ሶስት ሺህ አምስት መቶ) እንዲቀጡ ከወሰነ በኋላ የእስራት ቅጣቱን አፈፃፀም በሁለት ዓመት የፈተና ጊዜ እንዲቆይ አዟል።

በዚሁ ውሳኔ ላይ በአሁን አመልካች አቤቱታ አቅራቢነት ጉዳዩ የቀረበለት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በወ/ፅ/መ/ቁ/156522 ላይ ሚያዝያ 29/2010 ዓ.ም በዋለው ችሎት ተጠሪን መጥራት ሳያስፈልገው በወንጀል ህግ ሥነ ሥረዓት ቁር 195(1) መሰረት አቤቱታው በአብላጫ ድምፅ ሰርዟል።

የአሁን የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሳኔን በመቃወም ነው። አመልካች ሐምሌ 18/2010 ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ በስር ፍርድ ቤት ውሳኔ ላይ ተፈፅሟል ያለውን መሰረታዊ የህግ ስህተት ጠቅሶ በዚህ ችሎት እንዲታረምለት ጠይቋል። ፍሬ ቃሉም ክስ የቀረበበት የወንጀል ህጉ አንቀፅ መሰረታዊ ዓላማ ቼክ አውጪው ቼክ ከማውጣቱ በፊት በባንክ ሂሳቡ ውስጥ በቂ ገንዘብ መኖሩን እንዲያረጋግጥ በማድረግ ለገንዘብ እንቅስቃሴ ጥበቃ ማድረግ ሆኖ እያለ ከድንጋጌው ዓላማ ውጭ በዋስትና የተሰጠ ነው ተብሎ ድርጊቱ ወደ ቸልተኝነት መቀየሩ ከህግ አግባብ ውጭ ነው፤ የተወሰነው ቅጣትም ከተፈፀመው የወንጀል ድርጊት ጋር የማይመጣጠን ከመሆኑም በላይ ተጠሪ ከግል ተበዳዮች ጋር ታርቀው ገንዘቡንም ባልከፈሉበት የእስራት ቅጣት ውሳኔውን አፈፃፀም መገደቡ አግባብ አይደለም የሚል ነው።

የአመልካች የሰበር አቤቱታ ከተመረመረ በኋላ የግራ ቀኙ የንግድ ግኑኝነት መሰረት ተደርጎ ክስ የቀረበበት አንቀፅ ወደ አንቀፅ 693(2) የተቀየረበት እና ቅጣቱም የተገደበበት የህግ አግባብ ለዚህ ችሎት ቀርቦ እንዲመረመር በአጣሪ ችሎት በመታዘዙ ተጠሪ የፅሁፍ መልስ እንዲሰጡበት ተደርጓል።

በዚሁ አግባብ ተጠሪ ጥር 03/2011 ዓ.ም በተፃፈ መልስ ክስ ከቀረበባቸው ስድስት ቼኮች ውስጥ በአራተኛ ክስ ውስጥ ከተጠቀሰው ቼክ ውጭ ቀሪዎቹ የተሰጡት ከተበዳዮች ጋር በጋራ ላቋቋምነው ኩባንያ በተበዳዮቹ በኩል ለተደረገው የካፒታል መዋጮ ማረጋገጫነት እንጂ ለምንዛሪ አይደለም፤ ቼክን ጨምሮ የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶች በዋስትና ሊሰጡ የሚችሉ ስለመሆናቸው የፍ/ብ/ህ/ቁጥር 2863 የሚደነግግ በመሆኑ ድርጊቱ ወንጀል አይደለም፤ ለንግድ ድርጅት ማቋቋሚያ ተብሎ የሚዋጣው መዋጮ የውል ግዴታን ከማቋቋም አልፎ የወንጀልም ሆነ ከውል ውጭ ኃላፊነትን የማያስከትል ስለመሆኑ በፍ/ብ/ህ/ቁጥር 2037 ላይ ተመልክቷል፤ የስር ፍርድ ቤትም ቼኮቹ በንግድ ግኑኝነት ውስጥ ለካፒታል መዋጮ እንጂ ለምንዛሪ አለመሰጠታቸውን አረጋግጦ የወሰነ በመሆኑ በውሳኔው ላይ የተፈፀመ መሰረታዊ የህግ ስህተት የለም፤ ቅጣቱም ቢሆን የወንጀል ህጉን እና የቅጣት መሰረታዊ ዓላማን ያገናዘበ ነው ከሚባል በቀር የሚነቀፍ ባለመሆኑ የአመልካች የሰበር አቤቱታ ውድቅ ሊደረግ ይገባል የሚል ነው። አመልካችም የሰበር ቅሬታውን የሚያጠናክር የመልስ መልስ በማቅረብ ሞግቷል።

የጉዳዩ አመጣጥ እና የክርክሩ ይዘት አጠር ባለ መልኩ ከላይ የተመለከተውን ሲመስል ችሎቱም የግራ ቀኙን ክርክር ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ሲቀርብ ከተያዘው ነጠብ አኳያ አግባብነት ካለው ህግ ጋር በማገናዘብ መርምሯል።

እንግዲህ ከክርክሩ ይዘት መረዳት እንደሚቻለው የግራ ቀኙ ክርክር የሚያጠነጥነው ቼክ በዋስትና ሊሰጥ የሚችል መሆን አለመሆኑ እና ከወንጀል አኳያ በሚኖረውን ውጤት ላይ ነው። ይህንን ነጥብ አስመልክቶ ይኸው ችሎት ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁ/67947 ላይ ሰኔ 15/2003 ዓ.ም በዋለው ችሎት "የሚያዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ ማውጣት በሚል በወንጀል ህጉ አንቀፅ 693(1) ውስጥ የተመለከተውን የወንጀል ድርጊት ለሚቋቋም ቼኩ ለክፍያ ባንክ በቀረበበት ጊዜ በቂ ስንቅ የሌለው መሆኑን/ያለመኖሩን/ ማረጋገጥ ብቻ በቂ ነው" የሚል የህግ ትርጉም ሰጥቷል። እናም ከወንጀል ተጠያቂነት አኳያ ቼክን ለዋስትና አልያም ከምንዛሪ ውጭ ለሆነ ሌላ ዓላማ ሰጥቻለሁ የሚለው የወንጀል ክስ መከላከያ ሊሆን አይችልም ማለት ነው።

ሆኖም ይኸው ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁ/166392 ላይ ሚያዝያ 26/2012 ዓ.ም በዋለው ችሎት ቼክ እንደማንኛውም ሊተላለፍ እንደሚችል የንግድ ሰነድ በመያዥያነት ወይም በዋስትና ሊሰጥ የሚችል መሆኑን፤ ይህ ሲሆንም በንግድ ህጉ አንቀፅ 952 እና በፍ/ብ/ህ/ቁጥር 2864-2866 ላይ በተመለከቱት ጥብቅ መመዘኛዎች አግባብ መመራት እንዳለበት አስገዳጅ የህግ ትርጉም ሰጥቷል። በእርግጥ ይህ የህግ ትርጉም የተሰጠው በፍትሐ ብሔር ጉዳይ ላይ ነው። ቢሆንም ከዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት የሚሰጠው የህግ ትርጉም በማናቸውም ደረጃ ላይ በሚገኙ ፍርድ ቤቶች ላይ የአስገዳጅነት ባህሪ ያለው በመሆኑ በወንጀልም ሆነ በፍትሐብሄር ጉዳይ ላይ የሚሰጠው የህግ ትርጉም አንዱ ሌላውን እንዳያፋልስ እና ውጤትም እንዳያሳጣ ወጥነት ሊኖረው ይገባል። ከዚህ አንፃር ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁ/67947 ላይ የተሰጠው የህግ ትርጉም ባለበት በኋላ ላይ የተሰጠው ትርጉም በወንጀል ጉዳይ ተፈፃሚ ሊሆን አይችልም። በውጤት ደረጃም ሲታይ አንድ ቼክ አውጪ በፍትሐ ብሔር ክስ ቼኩን ለዋስትና አልያም ለመያዥያነት የሰጠ ስለመሆኑ አረጋግጦ ከክሱ ነፃ ቢባል እንኳን በወንጀል ጉዳይ በቼክ ማጭበርበር ወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ ይቀጣል ማለት ነው። ይህ ደግሞ ከወንጀል እና ፍትሐብሔር ጉዳዮች ተፈጥሮዓዊ ባህሪ እና ከሚያስከትሉት ውጤት አኳያ ተቀባይነት ያለው አይደለም።

እናም ቀደም ሲል የወንጀል ህጉ አንቀፅ 693(1) አተረጓጎምን አስምልክቶ በሰ/መ/ቁር 67947 ላይ ተሰጥቶ የነበረው የህግ ትርጉም ትርጉሙ የተሰጠበትን ድንጋጌ መሰረት አድርገው የሚቀርቡትን የወንጀል ክሶችን ተግባራዊ አፈፃፀም መሰረት በማድረግ የድንጋጌው አተረጓጎም እና አተገባበር አጠቃላይ ከወንጀል ህግ መሰረተ ሀሳብ እንዲሁም በዚሁ ችሎት በሰ/መ/ቁ/166392 ላይ ከተሰጠው ትርጉም አኳያ ማስተካከያ ሊደረግበት የሚገባው ሆኖ ተገኝቷል። በዚሁ አግባብ ቀድሞ የተሰጠው የህግ ትርጉም "በወንጀል የተከሰሰ ቼክ አውጪ ቼኩን ለዋስትና ወይም ለመያዥያነት የሰጠ ለመሆኑ እና የዋስትና ወይም የመያዥያ ውሉም በንግድ ህግ ቁጥር 952 እና በፍ/ብ/ህግ ቁጥር 2864-2866 በተመለከተው አግባብ የተፈፀመ ስለመሆኑ ማስረዳት ከቻለ በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ሊቀጣ አይገባም" በሚል በተሻሻለ ትርጉም ተተክቷል።

በዚህ መዝገብ ላይ የቀረበው ጉዳይም ከዚሁ ከተሻሻለው የህግ ትርጉም አንፃር ተቃኝቷል። ተጠሪ አጥብቀው የሚከራከሩት ክስ ከቀረበባቸው ስድስት ቼኮች ውስጥ አምስቱ ለምንዛሪ ሳይሆን ለካፒታል መዋጮ የተሰጡ በመሆኑ በወንጀል ልጠየቅ አይገባም በሚል ነው። ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ የተመለከተው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤትም ክስ የቀረበበትን አንቀፅ ወደ ቸልተኝነት አንቀፅ የለወጠው አምስቱ ቼኮች በተጠሪ እና የግል ተበዳዮች መካከል በነበረ የንግድ ግኙኝነት ለካፒታል መዋጮ የተሰጡ ስለመሆናቸው አረጋግጫለሁ በሚል ምክንያት ነው። በእርግጥ ፍርድ ቤቱ በዚህ መልኩ ሲወስን ከላይ የተመለከተው የህግ ትርጉም ያልተሰጠ በመሆኑ ተፈፃሚነት ያለው በሰ/መ/ቁ/67947 ላይ ተሰጥቶ የነበረው ነው። በዚህ ትርጓሜ መሰረት ደግሞ ቼክን ለዋስትናም ሆነ ለሌላ ከምንዛሪ ውጭ ለሆነ ዓላማ ሰጥቻለሁ የሚለው ጉዳይ ለወንጀል ክስ መከላከያነት ሊውል የሚችል አይደለም። እናም የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይህንን ምክንያት ጠቅሶ ድርጊቱን ወደ ቸልተኝነት አንቀፅ መቀየሩ ከድንጋጌው አፈፃፀም እና አተረጓጎም አኳያ የተሰጠውን አስገዳጅ የህግ ትርጉም የተላለፈ ነው። ከፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የተሰጠን አስገዳጅ የህግ ትርጉም የተላለፈ ውሳኔ ደግሞ መሰረታዊ የህግ ስህተት ስለመሆኑ የፌዴራል ፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀፅ 2(4(ሸ)) የሚደነግግ በመሆኑ ውሳኔው በእርግጥም ሊነቀፍ የሚገባው ነው።

ሆኖም ጉዳዩ በክርክር ላይ እያለ ቀድሞ ከተሰጠው የህግ ትርጉም የተለየ ትርጉም የተሰጠ በመሆኑ የተጠሪ መከራከሪያ ተሻሽሎ ከተሰጠው የህግ ትርጉም አኳያ ስለሚኖረው ውጤት ማየቱ ተገቢ ይሆናል። እንግዲህ ተሻሽሎ በተሰጠው የህግ ትርጉም መሰረት በቂ ስንቅ የሌለው ቼክ ሰጥቷል ተብሎ በወንጀል የተከሰሰ ሰው ከወንጀል ኃላፊነት ነፃ ሊወጣ የሚችለው ቼኩ የተሰጠው በዋስትና ወይም በመያዣነት መሆኑን እና የዋስትናው አልያም የመያዣ ውሉም በተቀመጠው መመዘኛ መሰረት የተፈፀመ ስለመሆኑ ማስረዳት ከቻለ ነው። አሁን በቀረበው ጉዳይ ተጠሪ ቼኩን ለካፒታል መዋጮ ማረጋገጫነት ስለመስጠታቸው ያረጋገጡት በሰው ምስክር ነው። ከዚህ ውጭ በተሰጠው የህግ ትርጉም መሰረት ቼኮቹ ስለመሰጠታቸው የተረጋገጠ ነገር ባለመኖሩ የተሻሻለው ትርጉም በተጠሪ የወንጀል ኃላፊነት ላይ የሚያመጣው ለውጥ የለም።

በመሆኑም የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በኮ/መ/ቁ/187459 ላይ ጥር 22/2010 ዓ.ም የሰጠው የጥፋተኝነት ፍርድ እና ይህንኑ ፍርድ በማፅናት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ/156522 ላይ ሚያዝያ 29/2010 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ በወንጀል ህግ ቁጥር 195(2(ለ(2))) መሰረት ተሻሽሎ ተጠሪ በ 1 ኛ፣ 2 ኛ፣ 3 ኛ፣ 5 ኛ እና 6 ኛ ክሶች በወንጀል ህግ አንቀፅ 693(1) ስር ጥፋተኛ ናቸው ተብሏል።

ቅጣትን በተመለከተ የጥፋተኝነት ፍርድ ለተሰጠበት የወንጀል ህጉ ድንጋጌ በቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁጥር 2/2006 ደረጃ እና እርከን የወጣለት ነው። ተጠሪ በአምስቱ ክሶች ውስጥ በቂ ስንቅ ሳይኖራቸው ሰጥተዋል በተባሉት ቼኮች ላይ ያለው የገንዘብ መጠን እንደቅደም ተከተላቸው ብር 5,000,000(አምስት ሚሊዮ ብር)፣ ብር 1,000,000(አንድ ሚሊዮን ብር)፣ ብር 240,000(ሁለት መቶ አርባ ሺህ ብር)፣ 100,000 ዩሮ(አንድ መቶ ሺህ ዩሮ) ወይም ብር 2,205,000(ሁለት ሚሊዮን ሁለት መቶ አምስት ሺህ ብር) እና ብር 500,000(አምስት መቶ ሺህ ብር) ነው። በዚሁ አግባብ በቅጣት አወሳሰን መመሪያው መሰረት 1 ኛ ክስ ደረጃ 10፣ የእስራት ቅጣት እርከን 23 እና መቀጮ እርከን 6፤ 2 ኛ ክሰ ደረጃ 8 የእስራት ቅጣት እርከን 19 እና መቀጮ እርከን 6፤ 3 ኛ ክስ ደረጃ 6 የእስራት ቅጣት እርከን 15 እና መቀጮ እርከን 4፤ 5 ኛ ክስ ደረጃ 10 የእስራት ቅጣት እርከን 23 እና መቀጮ እርከን 6፤ 6 ኛ ክስ ደረጃ 7 የእስራት ቅጣት እርከን 17 እና መቀጮ እርከን 5 ይሆናል።

የእስራት ቅጣትን በተመለከተ በቅጣት እርከኖች ስር በተቀመጠው ፍቅደ ስልጣን ውስጥ መነሻ ቅጣታቸው ብቻ ተወስዶ ሲደመሩ 22 ዓመት ፅኑ እስራት ይሆናል። የገንዘበ ቅጣትን በተመለከተ እርከን 4 እስከ ብር 5,0009 አምስት ሺህ ብር)፤ እርከን 5 እስከ ብር 7,000(ሰባት ሺህ ብር) እና እርከን 6 እስከ ብር 10,000(አስር ሺህ ብር) የሚደርስ ነው። በእነዚህ እርከኖች ስር አማካይ ቅጣት ተወስዶ ሁሉም ሲደመሩ በጠቅላው እስከ ብር 35,500(ሰላሳ አምስት ሺህ ብር) የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት ይሆናል። የእስራት እና የገንዘብ አማካይ ቅጣቱ ተጠሪ በ 4 ኛ ክስ ስር ጥፋተኛ ከተባሉበት ጋር ሲደመር የእስራት ቅጣቱ 24 ዓመት ከ 9 ወር ፅኑ እስራት እና እስከ ብር 39,500(ሰላሳ ዘጠኝ ሺህ አምስት) የገንዛብ ቅጣት ይሆናል። ይህም በቅጣት አወሳሰን መመሪያው አባሪ አንድ በእስራት እርከን 37 እና መቀጮ እርከን 9 ስር የሚገኝ ነው።

በሌላ በኩል በስር ፍርድ ቤት ተቀባይነት ያገኘ አንድ የቅጣት ማክበጃ ምክንያት እና አምስት የቅጣት ማቅለያ ምክንያች መኖራቸውን ከስር ፍርድ ቤት የመዝገብ ይዘት ለመገንዘብ የተቻለ በመሆኑ እና በእነዚህ የቅጣት አስተያቶች ላይ የቀረበ መከራከሪያ ባለመኖሩ ምክንያቶቹ በዚህ ችሎትም ተወስደዋል። በዚሁ አግባብ በሚደረግ ስሌት መጨረሻ ቅጣቱ የሚሰላው በእስራት እርከን 34 እና መቀጮ እርከን 6 ስር ይሆናል ማለት ነው። ለዚህ እርከን የተቀመጠው ቅጣት ደግሞ ከ 15(አስራ አምስት) ዓመት እስከ 18(አስራ ስምንት) ዓመት በሚደርስ ፅኑ እስራት እና እስከ ብር 10,000(አስር ሺህ ብር) የሚደርስ መቀጮ ነው። እናም በቅጣት አወሳሰን መመሪያ መሰረት በሚደረስ ስሌት ተጠሪ በትንሹ 15 ዓመት ፅኑ እስራት ይቀጣሉ ማለት ነው።

ይሁንና ከተፈፀመው የወንጀል ድርጊት እንዲሁም ከድርጊቱ አፈፃፀም ሁኔታ አኳያ የዚህ ቅጣት ተመጣጣኝነት እና አስተማሪነቱም መፈተሽ ያለበት ጉዳይ ሆኖ ተገኝቷል። እንግዲህ የወንጀል ቅጣት ቀዳሚ ዓላማው ወንጀል ፈፃሚዎችን በማረም በቀሪ ህይወታቸው ከመሰል ድርጊት ታቅበው መልካም ዜጋ እንዲሆኑ ማድረግ ነው። የቅጣት ውሳኔ የወንጀል አጥፊዎችን

ለማረም ደግሞ አጥፊው ከፈፀመው የወንጀል ድርጊት ጋር ተመጣጣኝ ሊሆን ይገባል። በሌላ አገላለፅ የተፈፀመው የወንጀል ድርጊት ቀላል ወይም የአጥፊውን አደገኛነት የማያሳይ ሆኖ እያለ የተጋነነ ቅጣት የሚወሰንበት ከሆነ ወይም ድርጊቱ ከባድ ሆኖ አነስተኛ ቅጣት የሚወሰን ከሆነ አጥፊውንም ሆነ ሌላውን ማህበረሰብ የማያስተምር በመሆኑ የወንጀል ቅጣት ውሳኔ መሰረታዊ ዓላማን የማያሳካ ነው ማለት ነው። ሥራ ላይ ያለው የቅጣት አወሳሰን መመሪያም በመርህ ደረጃ የትኛውም የወንጀል ቅጣት ውሳኔ በመመሪያው መሰረት እንዲወሰን ካዘዘ በኋላ ከመመሪያው ውጭ ቅጣት ሊወሰን የሚልበትን ሁኔታ በአንቀፅ 27 ስር ያሰፈረውም በዚሁ መነሻነት እንደሆነ መገንዘብ ይቻላል።

አሁን በቀረበው ጉዳይ ተጠሪ የተከሰሱትም ሆነ በወንጀል ጥፋተኛ የተባሉት ስድስት የተለያየ የገንዘብ መጠን የተፃፈባቸውን ቼኮች ለአራት ግለሰቦች ሰጥተዋል በሚል ነው። በ 4 ኛ ክስ ውስጥ ከተጠቀሰው ቼክ ውጭ ቀሪዎቹ የተሰጡበት ሁኔታ የተጠሪን የወንጀል ኃላፊነት የሚያስቀር ባይሆንም በተጠሪ እና በቼክ ተቀባዮቹ ማካከል በነበረው የጋራ የንግድ ስራ ውስጥ የተሰጡ ለመሆናቸው በፍሬ ነገር ደረጃ ተረጋግጧል። የዚህ ድርጊት አፈፃፀም ሁኔታ ሲታይ የተጠሪን ወንጀል የመፈፀም አደገኛነት የሚያሳይ አይደለም። ይህ ከሆነ ደግሞ በንግድ ግኙኝነት ውስጥ በተሰጠ ቼክ መነሻነት ተጠሪ በቅጣት አወሳሰን መመሪያው በተለየው የእስራት ቅጣት እንዲቀጡ መወሰኑ ከተፈፀመው ድርጊት ጋር የማይጣጣም በመሆኑ ቅጣቱ የወንጀል ህጉን አላማና ግብ የማያሳካ ሆኖ ተገኝቷል። በመሆኑም ቅጣቱ ከመመሪያው በመውጣት በወንጀል ህግ አንቀፅ 88(2) እና 179 መሰረት መወሰን እንደሚገባው ታምኗል።

በዚሁ አግባብ ተጠሪ ጥፋተኛ የተባሉበት የወንጀል ድርጊት የተፈፀመበት ከባቢያዊ ሁኔታ እና የተጠሪን አደገኛነት መጠን ከግንዛቤ በማስገባት ለሁሉም የወንጀል ድርጊቶች ተጠሪ ከዚህ በፊት በዚሁ ጉዳይ የታሰሩት ካለ ታስቦበት በ 5(አምስት) ዓመት ፅኑ እስራት እና በብር 10,000(አስር ሺህ ብር) መቀጮ እንዲቀጡ ተወስኗል። በሌላ በኩል በወንጀል ጥፋተኛ የተባለን ሰው ለማስተማር ሁሌም ወደ ማረሚያ ቤት መላክ አስፈላጊ ላይሆን ይችላል። ይልቁንም ለጥፋተኛው አንድ የፈተና ጊዜ ከፅኑ ማስጠንቂያ ጋር ሰጥቶ አመሉ ቢፈተሽ መልካም ይሆናል ተብሎ ሲታመን የእስራት ቅጣቱን አፈፃፀም ለጊዜው አግዶ ማቆየት እንደሚቻል ከወንጀል ህጉ አንቀፅ 192 እና ተከታዮቹ መገንዘብ ይቻላል። የወንጀል ቅጣት ውሳኔ ሊገደብ የማይቻልባቸው ልዩ ሁኔታዎች ደግሞ በወንጀል ህጉ አንቀፅ 194 ስር በዝርዝር ተቀምጠዋል። በእነዚህ መመዘኛዎች መሰረት የአሁን ተጠሪ ላይ በዚህ ችሎት የተላለፈው የእስራት ቅጣት ውሳኔ እንዳይገደብ የተቀመጠ ክልከላ ባለመኖሩ የቅጣቱ አፈፃፀም በፈተና ጊዜ እንዲቆ ማድረጉ ተገቢ ሆኖ ተገኝቷል። ሲጠቃለል ይህንን ጉዳይ በተመለከተ ተከታዩ ውሳኔ ተሰጥቷል።

<u>ውሳኔ</u>

1. ከወንጀል ህግ አንቀፅ 693(1) አተረጓጎም ጋር ተያይዞ ቀደም ሲል በዚሁ ችሎት በሰ/መ/ቁር 67947 ላይ ተሰጥቶ የነበረው የህግ ትርጉም በፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀፅ 26 መሰረት ተሻሽሏል። በዚሁ አግባብ "በወንጀል የተከሰሰ ቼክ አውጪ ቼኩን ለዋስትና ወይም ለመያዣዎች የሰጠ ለመሆኑ እና የዋስትና ወይም የመያዣ ውሉም በንግድ ህጉ እና በፍትሓ ብሔር ህጉ በተመለከተው መመዘኛ መሰረት የተፈፀመ ስለመሆኑ ማስረዳት ከቻለ በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ሊቀጣ አይገባም" ተብሏል።
2. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በኮ/መ/ቁ/187459 ላይ ጥር 22/2010 ዓ.ም የሰጠው የጥፋተኝነት ፍርድ እና ይህንኑ ፍርድ በማፅናት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ/156522 ላይ ሚያዝያ 29/2010 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ በወንጀል ህግ ሥነ ሥርዓት ቁጥር 195(2(ለ(2)) መሰረት ተሻሽሎ ተጠሪ በ 1 ኛ፣ 2 ኛ፣ 3 ኛ፣ 5 ኛ እና 6 ኛ ክሶች በወንጀል ህግ አንቀፅ 693(1) ስር ጥፋተኛ ናቸው ተብሏል።

3. በውሳኔ ተራ ቁጥር 2 ስር በተገለፀው አግባብ ተጠሪ ጥፋተኛ በተባሉበት ስድስቱም ክሶች በጠቅላለው በአምስት ዓመት ፅኑ እስራት እና በብር 10,000(አስር ሺህ ብር) የመቀጮ እንዲቀጡ ተወስኖ የእስራት ቅጣት ውሳኔው አፈፃፀም በ 4(አራት) ዓመት የፈተና ጊዜ እንዲቆይ ተወስኗል።

4. ተጠሪ በወንጀል ሕጉ አንቀፅ 197(2) መሰረት ለመልካም ፀባይ አመራር ዋስትና ይሆን ዘንድ ብር 5,000(አምስት ሺህ) የአራት ዓመት ጊዜው እስኪጠናቀቅ ድረስ በዋስትና ያስይዙ።

5. የቅጣት ውሳኔው ከቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁጥር 2/2006 ውጭ የተወሰነ መሆኑን እንዲያውቅ የዚህ ውሰኔ ግልባጭ ለፍርድ ቤቱ የሚመለከተው የስር ክፍል እንዲተላለፍ በመመሪያ አንቀፅ 27(3) መሰረት ታዟል።

6. መዝገቡ ተዘግቷል። ይመለስ።

የማይነበብ የአራት ዳኞች ፊርማ አለበት

አ/ታ

<u>የልዩነት ሃሣብ</u>

እኛ ስማችን በተራ ቁጥር 4 እና 7 ስር የተሰየምነው የችሎቱ ዳኞች ከባልደረቦቻችን/ አብላጫው ድምጽ/ ቅጣትን አስመልክቶ በሰጡት የውሣኔ ሃሣብ ላይ ልዩነት ስላለን በሚከተለው ምክንያት በሃሣብ ተለይተናል።

የቀረበው ጉዳይ ቼክን የሚመለከት ሲሆን አስቀድሞ በዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት በቼክ ማታለልን አስመልክቶ የጥፋተኝነት ውሣኔ ላይ ሰጥቶ የነበረውን አስገዳጅ የህግ ትርጉም በዚህ መዝገብ እንዲሻሻል መደረጉ ተገቢና የምናምንበት ነው።

ሆኖም ግን ቅጣትን አስመልክቶ በዚህ አብላጫው ድምጽ ቅጣቱ ሲወሰን ከቅጣት *መመሪያ* በሚያዘውና ከሚጥለው ቅጣት ተወጥቶ እንዲወሰን እና የሚጣለውም ቅጣት እንዲገደብ በሚል የደረሰበትን መደምደሚያና የሰጠውን የቅጣት ውሣኔ ላይ ልንስማማ አልቻልም።

በወንጀል ህግ አንቀጽ አንድ ስር በግልጽ እንደተደነገገው፡- የቅጣት አላማው እና ግቡ ለጠቅላላው ጥቅም ቢባል የአገሪቱን *መንግሥት፣ የሕዝቦቿን፣የነዋሪዎቹን፣ ሰላም፣ደህንነት፣ሥርዓት፣ መብትና ጥቅም ማረጋገጥ* እና ወንጀል እንዳይፈፀም *መከላከል፣* ስለወንጀሎችና ስለቅጣታቸው በቅድሚያ ማስጠንቀቂያ *መስጠት፣ማስጠንቀቂያነቱ* በቂ ባልሆነበት ጊዜ ወንጀል አድራጊዎቹ ተቀጥተው ሌላ ወንጀል ከመፈፀም እንዲቆጠቡ እና ሌሎች ማስተማሪያ እንዲሆን ወይም እንዲታረሙ ማድረግ ወይም ተጨማሪ እርምጃ እንዲወሰድ ማድረግ ስለመሆኑ ነው።

በቅጣት አወሳሰን *መመሪያ* ቁ. 2/2 ዐ0 6 አንቀጽ 3 ስር የቅጣት አወሳሰን *መመሪያው* የወጣበት ዋና ዓለማ የዳኝነት አካሉ ግልጽነትና ተጠያቂነትን ባረጋገጠ *መልኩ* ውጤታማና ተገማችነት ያለው ቅጣት የሚሰጥበትን *ሥርዓት መመስረት* ሲሆን፣ ግቦቹም ተቀራራቢና ተገማች የወንጀል ጉዳዬች *መካከል* ተቀራራቢነት ያለው ቅጣት እንዲወሰን፣ እንደ ወንጀሉ ክብደትና አደገኝነትም የቅጣትን ተመጣጣኝነት ማረጋገጥ ስለመሆኑ ይደነግጋል።

በዚሁ *መመሪያ* አንቀጽ 27/1 ስር ፍርድ ቤቱ የወንጀል አፈጻጸሙም ሆነ ባህርይው በዚህ *መመሪያ* ደረጃ በወጣላቸው ሊወከል የማይችል ሆኖ ባገኘው ጊዜ ወይም በዚህ *መመሪያ* በተቀመጠው *መሰረት* ቅጣቱን መወሰን የወንጀል ህጉን የቅጣት ዓላማ እና ግብ የማያሳካ ነው ብሎ ሲያምን ከ*መመሪያው* ወጥቶ ቅጣት ሊወሰን እንደሚችል ይደነግጋል።

አብላጫው ድምጽ ተጠሪ ላይ ቅጣት ሊወሰን የሚገባው ከቅጣት *መመሪያው* ተወጥቶ ነው ሲል የደረሰበት *መደምደሚያ* አመልካች ላይ የቅጣት *መነሻው* ከብዶ እና በማቅለያ ምክንያት ቀልሎም ቢሆን 15 ዓመት ጽኑ እስራት ይሆናል ይህ ደግሞ አስተማሪነቱ *መፈተሽ* አለበት በሚል እና በተጠሪ ላይ የሚጣለው ቅጣት አጥፊውን ሆነ ማህበረሰቡን አያስተምርም የሚል እሳቤን በመያዝ ነው።

ነገር ግን ቼክን አስመልክቶ ህግ አውጭው ቅጣቱን ከፍ አድርጐ ያስቀመጠበት ራሱን የቻሉ የማያወላዱ ምክንያቶች ያሉት ስለመሆኑ የሚከራከር አይደለም። ምክንያቱም በቼክ የሚገበያዩ ሰዎች ስለቼክ በቂ እውቀት ያላቸው፣ በአገር ኢኮኖሚ እና በባንኮች ተአማኒነት ላይ የሚያመጣውን የሚያደርሰውን ጉዳት ጠንቅቀው የሚረዱ ሲሆኑ በቼክ ማታለል ለመፈፀም ማሰባቸው በራሱ ቼክ አውጭው ላይ እምነት ጥለው የሚገበያዩ ግለሰቦችንም ጭምር እምነታቸውን የሚያጐድል ስለመሆኑ የምንረዳው በመሆኑ ቅጣቱ ከብዶ እንዲቀመጥ እና ተግባሩ የማይደፈር ለማድረግ ታሳቢ ስለመሆኑ የምረዳው ነው።

ይህን የህግ አውጭውን የቅጣት አላማ በመዳፈር ወንጀሉን የፈፀሙ ሰዎች በሆኑ ጊዜ በቅጣት መመሪያው መሠረት ቅጣቱን መጣል ተገቢ እንጂ ቅጣቱ ከብይኑ በሚል ብቻ ሌላ ከላይ በቅጣት መመሪያው አንቀት 27/1/ ስር የወንጀል አፈጻጸሙም ሆነ ባህርይው በመመሪያው ደረጃ በወጣላቸው ሊወከል የማይችል ሆኖ ያልተገኘ ወይም መመሪያ በተቀመጠው መሰረት ቅጣቱን መወሰን የወንጀል ህጉን የቅጣት ዓላማ እና ግብ የማያሳካ ስለመሆኑ የተቀመጡ መስፈርቶችን ያሟላ ሌላ የማይታለፍ ምክንያት ተገኝቶ ከመመሪያው ወጥቶ መወሰን አስፈላጊ ነው በሚል እምነት አይደለም።

በሌላ በኩል ስለቅጣት ገደብ አሰጣጥ የሚደነግገው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 192 ቅጣት የሚገደብበትን መስፈርት ሲዘረዝር፡-

- *ጥፋተኛ የተባለው ሰው አስቀድሞ የተፈረደበት ሊሆንም ላይሆንም ይችላል፣*
- *ቅጣቱ ከመፈፀሙ በፊት ለተወሰነ ጊዜ ታግዶ ቢቆይ አመሉ ቢፈተን ሁለተኛ ጥፋት ከማድረግ የሚታገድ መሆን ይኖርበታል፣*
- *ስለአመሉ መሻሻል አንድ ማስጠንቀቂያ ብቻ የሚበቃው መሆኑኑ ፍ/ቤቱ ሊያምን ይገባል፣*

እነዚህ ነገሮች ከግምት ገብተው ቅጣቱ ሊገደብ እንደሚችል ይደነግጋል።

እንዲሁም የቅጣት ገደብ ጥያቄ ጥፋተኛ በተባለው ሰው ስለተጠየቀ ብቻ የሚሰጥ መብት ሳይሆን የዳኞችን ፈቃድ መሠረት ያደረገ እና የሚከለከልም ሆነ የሚፈቀድ ሲሆን ክርክር የሚደረግበትና ማስረጃም የሚቀርብበት ስለመሆኑ ህጉ በግልጽ ደንግጓል። በዚሁ መሠረት የቅጣት ገደብ የሚከለከልበት **ሁኔታ** *የወ/ሕ/አ/ 194 የሚደነግገው፦*

- *ጥፋተኛው ከዚህ በፊት በጽኑ እስራት ተቀጥቶ የነበረ ከሆነ*
- *ወይም ከ3 ዓመት በሚበልጥ ቅጣት ተወስኖበት ያውቅ ከሆነ*
- *ወይም ከእነዚህ ቅጣቶች አንዱ የሚወሰንበት ከሆነ*
- *ከዚህ በፊት ያልተቀጣ ሆኖ አሁን በሚቀጣው ቅጣት ከ5 ዓመት የበለጠ ጽኑ እስራት የሚቀጣ ከሆነ የእስራት ቅጣት ገደብ መስጠት የማይፈቀድ ስለመሆኑ ነው።*

ወደ ያዝነው ጉዳይ ስንመለስ ተጠሪ ገደብ እንዲገደብላቸው ላይ የሚጣለው ቅጣት ከመመሪያው ወጥቶ ሊወሰን አይገባም የሚል የፀና እምነት ያለን በመሆኑ ቅጣቱ ከ5 ዓመት በላይ እንደሚያስቀጣ አያከራክርም።

በሌላ በኩል ተጠሪ ቼክ አውጥተዋል የተባለው 6 የተለያዩ ቼኮችን በመሆኑ ምንም እንኳን 5 ቱን ያወጡት ከግል ተበዳዮች ጋር ባላቸው የንግድ ግንኙነት ነው ቢባልም ቀጥለውም ሌላ ቼክ ፈርመው መስጠታቸው በፍሬ ነገር ደረጃ በስር ፍ/ቤቶች የተረጋገጠ በመሆኑ ተደራራቢ ወንጀል የፈፀሙ መሆኖቸው እንዲሁ ተረጋግጧል።

ገደብ ለመከልከል የተቀመጡት መስፈርቶችን ስንመለከት ደግሞ ከ5 ዓመት በላይ የሚቀጣ ያልሆነ እንደሆነ እና ተጠሪ ጉዳዩ በክርክር እያለ እልባት ሳያገኝ ፍ/ቤት መጥተው ጉዳዩን ያልተከታተሉ በመሆኑ የቅጣት ገደብ ከመስጠቱ በፊት ፍ/ቤትን አክብረው እየቀረቡ ጉዳዩን የማይከታተሉ ሆነው ባለበት ለወደፊት የእስራት ቅጣት ተወስኖ በእስር ከሚሆኑ ይልቅ አመላቸው በውጭ ሆነው ቢፈተኑ ሌላ ወንጀል ከመፈፀም ይገደባሉ የተጣለውንም ገደብ ያከብራሉ ተብሎ እምነት የማይጣልባቸው ዓይነት ሰው በመሆናቸው፣ ስለአመላቸው መሻሻል ቅጣት በሚወሰንበት ጊዜ በችሎት ተገኝተው እንኳን የዳኛ ተግሳጽን ሊቀበሉ በማይችሉበት ሁኔታ የተገኙን ሰው፣ /በወ/ሕ/ከአንቀጽ 195 እስከ 2 ዐዐ ድረስ በተደነገጉት ገደብ ከመሰጠቱ በፊት መመርመር፣ከተሰጠ በኋላ ስለሚኖረው ሂደት የተሰጠውን ገደብ የሚፈጽም ሆኖ የማይገኙ ከሆነም የተሰጠውን የቅጣት ገደብ

ማስሳትን ጨምሮ የተደነገጉትን ለማስፈፀም በማይቻልበት ሁኔታ ላይ ያሉ ግለሰብ/ እንዲሁም በህጉ መሠረት የቅጣት ገደብ ሲጣል ለመልካም ፀባይ መፈተኛው ጊዜ አፈፃፀም ዋስትና ሊያሲዙና የገደብ ጊዜውን ምንም ወንጀል ሳይፈጽሙ የሚፈጽሙ ሰው ስለመሆናቸው ሳይረጋገጥ የቅጣት ገደብ በአብላጫው ድምጽ መጣሉ የወንጀል ህግን ዓላማና ግብ እንዲሁም የቅጣት መመሪያውን የሚጣረስ ነው በሚል ተጠሪ ላጠፉት ጥፋት ማስጠንቀቂያ እና ማስተማሪያ እንዲሆናቸው ማህበረሰቡንም ሊያርምና ሊያስጠነቅቅ የሚችለው በቅጣት መመሪያው ተሰልቶ ለፈፀሙት ወንጀል ቅጣት ሊቀበሉ የሚገባቸው እንጂ ከቅጣት መመሪያው ተወጥቶ ቅጣት ሊጣል የሚገባው እንዲሁም ቅጣቱም እንዲሁ ሊገደብ የማይገባው ነው ብለን በሃሣብ ተለይተናል።

የማይነበብ የሁለት ዳኞች ፊርማ አለበት

አ/ን

<u>የማስማሚያ ሀሳብ</u>

በንግድ ህጉ አንቀፅ 952 እና በፍታብሄር ህግ ቁጥር 2864፤2865 እና 2866 ላይ የተመለከቱትን ጥብቅ መመዘኛዎች ያሟላ ቼክ በመያዣነት ወይም በዋስትና የሰጠ ቼክ አውጪ በወ/ህ/አ.693(1) የሚያዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ በማውጣት ወንጀል ጥፋተኛ ሊባል አይገባም በማለት በሰ/መ/ቁ.67947 የተሰጠውን አስገዳጅ ውሳኔ በመቀየር በተሰጠው አስገዳጅ ውሳኔ የምስማማበት ቢሆንም የስራ ባልደረቦች ወደዚህ መደምደሚያ የደረሱት ከመነሻውም የህጉ አቀራረፅ ግልፅ ያልሆነ በዚህ አግባብም ትርጉም የሚያስፈልገው መሆኑን መነሻ ሳያደርጉ ከዚህ ይልቅ የቀደመውን ውሳኔ ለመቀየር በቂ ተደርጎ የተቀመጠው በወንጀልም ሆነ በፍተሐብሄር ጉዳይ ላይ የሚሰጠውን የህግ ትርጉም ወጥነት ከማረጋገጥ አንፃር ብቻ በመሆኑ በኔ እይታና ግንዛቤ የወ/ህ/አ.693 ለብቻው ሳይሆን በወንጀል ህጋችን ተካትቶ ከተቀመጠበት ምዕራፍ አንፃር በማየትና በመመርመር ትርጉም ሊሠጠው ይገባል የሚል እምነት ስላለኝ በዚህ አግባብ በሰ/መ/ቁ.67947 የተሰጠውን አስገዳጅ የህግ ትርጉም ለመቀየር የሚከተለው ምክንያት በተጨማሪነት ሊካተት ይገባል በማለት የማስማሚያ ሀሳቤን እንደሚከተለው አስፍሬያለሁ።

ከላይ እንደተመለከተው የወ/ህ/አ.693 በወንጀል ህጋችን በስድስተኛ መፅሀፍ በንብረት ላይ በሚፈፀሙ ወንጀሎች ስር በምዕራፍ ሶስት፤ ክፍል አንድ ማታለልን ካካተቱ ወንጀሎች ጋር የተቀመጠ መሆኑ ለክፍሉ ከተሰጠው አርዕስት ስንነሳ በወ/ህ/ቁ.693 የተመለከተው የሚያዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ ማውጣት የወንጀል ድርጊት የማታለል ድርጊትን የሚወክል ከማታለል የወንጀል ድርጊት ጋር የሚጠቃለል የወንጀል ተግባር መሆኑን ያሳያል።በወ/ህ/አ.693 የተመለከተው ድርጊት በቼክ ማውጣት የሚፈፀምን የማታለል ድርጊትን የሚወክል ከሆነ ደግሞ በወ/ህ/አ.693 አንድን በሂሳቡ ውስጥ በቂ ገንዘብ ሳይኖረው ቼክ ፅፎና ፈርሞ የሰጠን ሰው ጥፋተኛ ለማለት ቼክ በሚወጣበት ወይም ቼኩ ለክፍያ ባንክ በቀረበበት ጊዜ በቂ ስንቅ የሌለው መሆኑን ከማረጋገጥ በተጨማሪ ቼኩን የተቀበለውን ሰው የተሳሳተ እምነት ወይም ግምት በመጠቀም አታልሎ የቼክ ተቀባዩን ጥቅም የሚጎዳ ድርጊት መፈፀሙ በተጨማሪነት ሊረጋገጥ የሚገባ መሆኑን ያሳያል።

በኔ እምነት የቼክ ተቀባዩ ቼኩን በሚቀበልበት ወቅት መታለል ወይም አለመታለል አስመልክቶ ለማረጋገጥ ሁሉንም የማስረጃ አይነቶች መቀበል ለክርክሮች መንዛዛት፤በዚህ አግባብም ፍርድ ቤቶችን ላልተፈለገ ጫና የሚዳርግ በመሆኑ በዚህ የሕግ ትርጉም ሊጠቀም የሚገባውም ምክንያታዊ እና ጥንቁቅ ቼክ አውጪ ብቻ ሊሆን ይገባል ብዬ ስለማምን፤ በንግድ ህጉ አንቀፅ 952 እና በፍታብሄር ህግ ቁጥር 2864፤2865 እና 2866 ላይ የተመለከቱትን ጥብቅ መመዘኛዎች ያሟላ ቼክ በመያዣነት ወይም በዋስትና የሰጠ ቼክ አውጪ ይህንኑ መስፈርት ያሟላ የመያዢያ የዋስትና ውል በማቅረብ ማስረዳት ከቻለ ፤ቼኩ የህጉን መስፈርት ያሟላ መያዥያ መሆኑን እያወቀ አምኖ የተቀበለው ቼክ ተቀባይ ተታልሏል፤ቼክ አውጪውም ቼኩን በመግፍ ለቼክ ተቀባዩ ሲሰጥ ጀምሮ የቼክ ተቀባዩን የተሳሳተ እምነት ወይም ግምት ተጠቅሟል በዚህ አግባብም አታልሎ የቼክ ተቀባዩን ወይም የሶስተኛ ወገንን የንብረት ጥቅም የሚጎዳ ድርጊት ፈፅሟል ሊባል ስለማይችል በንግድ ህጉ አንቀፅ 952 እና

በፍታብሄር ህግ ቁጥር 2864፤2865 እና 2866 ላይ የተመለከቱትን ጥብቅ መመዘኛዎች ያሟላ ቼክ በመያዣነት ወይም በዋስትና መስጠቱ የተረጋገጠ ቼክ አውጪ በወ/ህ/አ.693(1) የሚያዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ በማውጣት ወንጀል ጥፋተኛ ሊባል አይገባም በማለት ተጨማሪ የህግ ምክንያትን በማስቀመጥ የማስማሚያ ሀሳቤን አስፍሬያለሁ።

የማይነበብ የአንድ ዳኛ ፊርማ አለበት

አ/ታ